

ROK 1968

Kapitola první:

Zrcadlo světa a domova

Nejprve svět 1968

Ani v tomto roce nešlo lidstvo v klidu a míru. Dlouholetá nerovná válka vietnamského lidu s technicky vyspělou vojenskou masinerií Spojených států byla nadále zdrojem mezinárodního napětí, hrůzícím každou chvíli přerůst dosud omezené hranice jedné země a zasáhnout rovlastě sousední země, Laos a Kambodžu a obnovit před léty obličně zastavený konflikt v Koreji. Nescházelo k tomu mnoho, rovlastě když hned 25. ledna byla ve vodách severní Koreje zajata americká loď Pueblo a nade vsi pochybnost zjištěno, že jde o loď vybavenou nejmodernější spionážní technikou. Téměř celý rok trvala diplomatická jednání o tomto incidentu a sev. Korea loď propustila po omluvě Spojených států dne 23. prosince, aby lodní posádka pak byla v USA postavena před vojenský soud, jehož rozsudek

však byl osvobozující.

Ukázala se pak sice jistá naděje na ukončení války ve Vietnamu, když se podařilo přivést (v květnu) obě soupeřící strany ke konferenčním rozhovorům v Paříži (nejprve dvoustranným, později čtyřstranným, tedy vlád sev. Vietnamu, USA a fronty národního osvobození), které však až do konce roku zůstaly víceméně neplodné - a zatím dále zbraně obou stran neutichly, ať na nepatrné, dvou či třídenní příměří, tisíce lidí umíralo a nerměnné materiální hodnoty se nadále ničily. Stejně tak konflikt na Středním východě, dočasně sice zastavený příměřími, nijak neposlyhl na hrůzícím nebezpečí nového vyplanutí. Rada bezpečnosti sice přijala, ale neprosadila rezoluci o klidu zbraní a mírovém jednání, stejně jako byla neúspěšná mírová mise OSN, vedená švédským diplomatem G. Jarringem.

A do třetice - nenašlo se řešení bratrovražedné války v Nigerii, kde tedy přibývaly další tisíce obětí, jejichž utrpení ani velkorysá a nákladná pomoc mezinárodního Červeného kříže nemohla viditelněji zmírnit.

Na tohoto stavu není divu, že rok 1968 byl také rokem dosud rozsahem a prudkostí nebývalých demonstrací mladých lidí, kléřů - třeba v různých příčinách a popudů - projevovali svůj nesouhlas s mezinárodním či vnitropolitickým společenským vývojem. Nepokoje na vysokých školách začaly v březnu ve Varšavě, pokračovaly v dubnu v západním Berlíně, poté v Paříži (a do června přerostly v celonárodní hnutí po celé Francii) došlo k nim dále v Turecku, také v Bělehradě a na

podzim také v Mexiku (zde těsně před zahájením Olympijských her), v Egyptě, ve Španělsku a nakonec opět ve Francii. Obdobné nepokoje - třeba z jiných, převážně rasových důvodů - zaznamenala historie roku 1968 ve Spojených státech, kde jim nakonec padli za obět dva význační političtí činitelé, 16. března kandidát na prezidentský úřad senátor Robert Kennedy a 4. dubna vůdce amerických černochů pastor Martin Luther King.

Ve stínu těchto událostí celkem zanikla velká přírodní katastrofa (zemětřesení), které postihlo hned na začátku roku (15. ledna) Sicílii a při níž zahynulo přes 500 lidí a způsobeny ohromné škody na majetku.

Závěr roku přinesl ještě jednu politickou událost, jejíž dosah však ukáže vývoj dalších let: 16. listopadu byl zvolen americkým prezidentem R. Nixon a stal se tak nástupcem L. Johnsona, s jehož jménem je především spojeno léta trvající rozšiřování válečného konfliktu ve Vietnamu. Co svět ukáže R. Nixon, na to si ovšem musíme sepeve počkat.

Při všem tom mezinárodním vzruchu však nadále a význačně pokročila věda a technika. Hned 2. ledna provedl jihoafrický chirurg Dr. Chris Barnard první úspěšnou transplantaci srdce Dr. Philipu Blaibergovi a tento příklad následovala řada dalších, často ovšem méně úspěšných operačních rákroků (1. července byla uskutečněna první taková operace na bratislavské klinice). Intenzivně pokračoval průzkum ve směrů oběma, v tomto směru vedoucími týmy

- sovětským a americkým. SSSR vysílal do kosmu další tělesa typu Kosmos, z nichž dva se na oběžné dráze (poprvé v historii vesmírného průzkumu) automaticky spojily. Řady kosmonautů k raketu-ku celí světové veřejnosti opustil první člověk, který do Vesmíru vstoupil, kosmonaut Jurij Gagarin, který při cvičném letu 13. března tragicky zahynul. Další sovětský G. T. Beregovoj oblétal po dva dny re-měnkouli koncem října. Sovětská strana se mimo-
so více zaměřila na další planety (Venuše a Mars), k nimž vyslala několik sond. Američané naproti tomu soustředili hlavní pozornost na Měsíc a v závěru roku (2. - 25. prosince) s lodí Apollo 8 se třemi kosmonauty na palubě (Bormanem, Lowelem, Andersem) Měsíc obletěli.

Rok 1968 byl také rokem olympijským a mladí lidé celého světa se po dvakrát sešli k ušlech-tilému soupeření o nejvyšší sportovní počty olympijských vítězů. Ze zimních her v Grenoble přivezl k našim skokan na lyžích Jiří Raška vítěznou slatou (a další stříbrnou), stříbrní medaile hokejisté a bronzovou krasobruslařka Hana Mašková. Na letních hrách v Mexiku byly k našim nejúspěšnější ženy, přede všemi čtyřná-sobná slatá gymnastka Věra Čáslavská, dále skokanky - do výšky Milena Rezková a do vody k věže Milena Duchková a konečně střelec a pio-
tolo J. Kurka. K nim přistoupilo ještě něko-
lik dalších medailí.

A ještě jednou bylo Československo stře-dem světového zájmu, když náš film režiséra L. Menzela, Ostře sledované vlaky, získal Oscara.

Dny 1968 doma.

Už v závěru roku 1967 se v širší veřejnosti vědělo jen to, co přinesly, lépe řečeno naznačily sporemi rádrovy siskvu, rozhlasu a televize, pověsti o nadcházejících politických událostech a snad též zásadních změnách. Vlastní těžiště neklidu a očekávaní bylo přímo v politickém vedení při prosincovém, prakticky neuravřeném jednání ÚV KSČ.

ÚV se sešel opět hned po novém roce a z jeho závěrů se občané dověděli o provedení rozdělení dosud spojené funkce presidenta republiky a prvního tajemníka strany, takže Antonín Novotný nadále zůstal jen presidentem, kdežto funkci prvního tajemníka převzal Slovák - Alexander Dubček. To bylo všechno příliš překvapující a nenadále, než aby to veřejnost pochopila. Několik dní nato (9. ledna) vyhlásilo Národní shromáždění termín všeobecných voleb na 19. května a jejich, mezitím od loňského roku prováděné přípravy, měly bez přerušení pokračovat. Nový první tajemník KSČ odejel 29. ledna na krátkou návštěvu do Moskvy a 7. února se sešel v Ostravě s představitelům polské strany Vladyslavem Gomulkou.

V Praze a také jinde se téměř denně konaly mítinky, veřejné projevy, diskusní shromáždění a sílily požadavky, aby především odstoupil president Ant. Novotný, jako hlavní představitel předlednového politického vedení, k čemuž také 22. března došlo. Národní shromáždění abdikaci přijalo a 30. března za naprostého souhlasu všech

občanů republiky zvolilo novým prezidentem republiky hrdinu obou světových válek, armádního generála Ludvíka Svobodu. Souběžně s těmito událostmi začaly se však aktivizovat i socialismu nepřátelské protisovětské síly, využívající slabého a nerozhodného vedení KSČ. Pravicové, oportunistické živly v rozhlase, televizi i v tisku se snažily podkopat naše spojení se SSSR a ostatními socialistickými státy. Bratrské strany usilovaly jednáním s našimi představiteli upozornit na nebezpečí kontrarevoluce, které již tehdy se stávalo reálným. Vedle stálých a opakovaných návštěvnických styků vedoucích představitelů, pobýval od 18. května - 10 dní - v Praze a Karlových Varech sovětský premiér A. Kosygin. 8. května se sešli v Moskvě zástupci pěti spřátelených stran a projednávali také situaci v Československu, aby poradi své nároky konkretizovali do známého dopisu pěti z Varšavy.

Politický život u nás byl tedy v určitém napětí, pokračovaly však přesto přípravy na chystanou federalizaci ohlášenou předem k vyhlášení na oslavu 50. výročí republiky dne 28. 10. 1968. V této souvislosti byla také 10. července rozhodnutím Národního shromáždění ustavena jako národní politická presence Česká národní rada.

Na dopis pěti odpovědělo předsednictvo KSČ dne 19. července, šel v podstatě raměstavě, a navrhlo mimo jiné konání schůzky představitelů KSSS a KSČ na našem území. Dne 28. července začaly zmíněné rozhovory mezi představiteli sovětské a naší komunistické strany v Černé nad Tisou.

Závěrečné komuniké z tohoto jednání nejasnosti neodstranilo, stejně jako následující schůzka 3. srpna v Bratislavě a k ní vydané prohlášení. Možná říci, že v této době část našeho lidu vlivem sdělovacích prostředků i demagogických tehdejších vůdců byla již značně desorientována.

Toto všechno a rostoucí antisovětsismus sdělovacích prostředků vyvolávalo znepokojení dělnické třídy. Naléhavé výzvy obsažené v resolucích a dopisech socialismu věrných kolektivů, jednotlivců a adresovaný ÚVKSČ, růstávaly bez odpovědi. Ukázalo se, jak formálně byla chápána čestná ujištění o socialismu a vedoucí úloze KSČ i o slibované nápravě v Čierné nad Tisou i v Bratislavě. Vnitřní síly nebyly již schopné zabránit kontrarevoluci. Proto se stala internacionální pomoc bratrských socialistických zemí nezbytnou.

21. srpna 1968 vstoupily sedm vojenských útvary pěti socialistických zemí do ČSSR a zachránily tak životy tisíců lidí, zabezpečily vnitřní i vnější podmínky pro jejich mírovou a pokojnou práci, upevnily naše západní hranice a zmařily naděje imperialistických kruhů rozpoutat novou světovou válku.

Dne 23. srpna oznámil prezident republiky, že odjíždí do Moskvy k přímému jednání, jež potom trvalo do 25. srpna a výsledek byl oznámen 27. 8. v tisku, rozhlase a televizi. Výsledkem jednání v Moskvě byly tzv. moskevské protokoly.

Tak se vytvořila nová situace, představující skutečnou realitu pro další postup ve vnitřní i zahraniční politice. Důsledkem toho byla 18. října

Národním shromážděním schválena vládou uzavřená dohoda o dočasném pobytu sovětských vojsk. ÚVKSC později formuloval v listopadové rezoluci zásady nezbytného dalšího postupu také pro všechny oblasti veřejného života.

K 50. výročí vzniku republiky byl Národním shromážděním vyhlášen zákon o federalizovaném uspořádání republiky, řada zastoupených občanů dostala vysoká státní vyznamenání a ve všech místech republiky rozděleny pamětní plakety k 50. výročí vydání ÚV Národní fronty jako uznání těm občanům, kteří na úsecích veřejného života, společenského a hospodářského přispěli k jeho pokrokovému vývoji.

Ve vládě a v ostatních institucích počaly intenzivní práce na zákonech a opatřeních, které převedou do života vyhlášenou federalizaci.

Koncem roku se ujaly výkonu svých funkcí nově vytvořené vlády: federální, česká a slovenská.

Jaké bylo počasí v r. 1968 v Blansku?

Leden

silně studený. V prvních 14 dnech se meary pohybovaly mezi -12 až -22 stupni. 6. a 26. ledna byly zarnamenány sněhové bouřky provázené vítrávi se sněhem. Celý měsíc bylo hodně mlhavo s dešťovými přeháňkami.

Únor

mírný, mlhavý. Pouze jeden den klesla teplota pod bod mrazu, ostatní kolísala mezi 1 až 10 stupni. Mrazy až -6 stupni se objevovaly ráno a večer. Sněhu napadlo málo, více bylo deštových přeháněk.

Březen

teplý, větrný, hodně mlh. Ranní a večerní teploty neklesly pod bod mrazu, pouze dva dny bylo raznamenáno -7 až -8 stupni. Denní teploty vystoupily až na 22°.

Duben

teplý, celkem suchý. Ráno a večer kolísaly teploty mezi 0 až 14° pouze 4 dny byly mrazivé. Ve dne bylo naměřeno až 27°. Lest dní přišlo.

Květen

velmi teplý. Denní teploty se pohybovaly mezi 8 až 25°. 10 dní bylo deštivých, z toho 2 dny s bouřkami.

Červen

velmi teplý a velmi suchý. Rtuť na teploměru se ve dne pohybovala mezi 14 až 30°. 6 dní bylo přehánkových, z toho dva s bouřkami. Ve městě bylo málo pitné vody, proto byl vydán zákaz zalévat pitnou vodou zahrádky.

Červenec

opět teplý a velmi suchý. Denní teploty neklesaly pod 16°, vystoupily až na 31°. Přišlo celkem 10 dní, ve městě šval nedostatek pitné vody.

Červen

velmi teplej. Bylo sarnamenáno hodně ranních a nočních mlh. Teploty se pohybovaly v rozmezí 15 až 28°. Přeháňkových dní s bouřkami bylo rovněž deset.

Červenec

teple, sucho. Teploty vystupovaly na 25° a klesaly na 13°. Čtyři dny byly deštivé.

Říjen

mírný, suchý. První zimní mráz se objevil 21. října. Průměrné teploty se pohybovaly od 10 do 17°. Pět dní bylo přeháňkových, objevovalo se hodně mlh i v noci.

Lистопад

mírný, suchý. Prvních 11 dní bylo teplejších (10 - 18°), později teploty mírně klesaly až k nule. Mráz se objevil ráno 11/11, další 28/11. Tři dny byly deštivé, často mělo.

Прозинец

opět suchý. Celý měsíc se objevovaly silné mlhy, pouze dva dny sněžilo. Denní teploty se pohybovaly mezi nulou až -9°. Později se oteplilo a teprve koncem měsíce byl znovu sarnamenán mráz - 16 stupňů.

Kapitola druhá:

Město, jeho správa a hospodářství

V r. 1968 měly proběhnout volby do NV. Začátek roku v Blansku byl poznamenan jejich přípravami. Občané měli 19. května odevzdat svůj hlas kandidátům NF a zvolit 61 poslanců Měst NV v devíti obvodech. Přípravy voleb byly rozvrženy do tří etap, ze kterých se uskutečnila pouze první, a to navrhování a výběr kandidátů. Městská volební komise NF byla potvrzena plenárním zasedáním Měst NV v tomto složení:

předseda	Ant. Kudla
1. místopředseda	Vlad. Havelka
2. místopředseda	Vlad. Šmíd
jednatel	Vlasta Chalupová
členové	J. Linkenseder
	Vl. Tebelová
	R. Jelinek
	Š. Štěpánková
	JUDr. Vitouch
	H. Malečková
	A. Barsoň

Vzhledem k novým politickým událostem byly volby do NV odloženy a v roce 1968 se neuskutečnily.

Na plenárních schůzích se poslanci Měst NV a občané našeho města sešli celkem pětkrát.

24. ledna bylo na programu zhodnocení brigádnické pomoci občanů a schválení jednotného plánu kulturní osvětové činnosti.

15. května projednávali zprávu o službách JME, OSS, ČSD, ČSAD a zdravotnictví a plán práce orgánů Měst. NV do konce funkčního období.

6. března bylo projednáno plnění plánu a rozpočtu na rok 1967, dalším bodem bylo schválení politicko-organizačního razítkování voleb, schválení volebních komisí a volebních obvodů.

24. srpna byl na pořadu kompletní rozbor hospodaření Měst. NV za 1. pololetí a akční program.

30. října byla podána zpráva o situaci na úseku výstavby, návrh plánu a rozpočtu na r. 1969 a návrh akčního programu Měst. NV.

Rozhodnutím Jihomoravského KNV ze 16. a 17. IV. byl přenesen výkon státní správy v některých oblastech s působností ONV na městské národní výbory.

Rozpočet Měst. NV na rok 1968.

Vlastní příjmy dosáhly částky 9 873 100 Kčs, proti rozpočtované částce 7 333 900 Kčs. Jako neplánované příjmy pro doplňkový rozpočet města byly soustředovány účelové prostředky od podniků a organizací na výstavbu administrativní budovy, průtahové komunikace, retenční nádrže na Palavě, na mateřskou školu a na drobné rekonstruační práce, v celkové částce 10 735 600 Kčs. Překročení vlastních příjmů ovlivnily především služby a činnosti nově zřízených Technických služeb města. Za rok 1968 dosáhly služby 810 101,50 Kčs. Umožnily financovat akce 2 (sklady a dílny města na Palavě, rekonstrukce obřadní síně, dům služeb, vodovod na Hřbitově), na které nejsou finanční prostředky razítkovány v řádném rozpočtu.

Z povoleného úvěru u Státní spořitelny v Blansku v částce 1 500 000 Kčs bylo čerpáno pouze 326 000 Kčs. Limit od ONV na subvencování investic činil 326 000 Kčs, z čehož 200 000 Kčs bylo použito na asanace - výkup nemovitostí.

Celkové výdaje MěstN v tomto roce dosáhly výše 21 443 500 Kčs proti plánovaným 16 220 200 Kčs. Výdaje byly překročeny soustředěnými účelovými prostředky od podniků a organizací.

Městské hospodářství.

Služby města Blanska.

Docílené výsledky podniku za rok 1968 byly pří-
anivé. Tříby od obyvatelstva byly splněny na 115%,
produktivita práce na 117,2%. Dobré finanční vý-
sledky docílila úklidová služba, kožesnictví, kni-
hařství, rychločistárna, pohřební služba, derati-
sace a některé drobné provozovny. Počet rekla-
mací a stížností se proti minulému roku pod-
statně snížil. Provozovna oděvní služby, kožesnic-
tví, modiství, pohřební služba, sdružené služby
a sitolisk byly umístěny v nové budově Domu
služeb.

Domovní správa.

Finanční hospodaření za rok 1968 skončilo
přebytkem v částce 175 545,57 Kčs především proto,
že nebyla plněna práce bytového fondu provádě-
něná dodavatelským způsobem. Dosace ze stá-
ních prostředků dosáhla výše 2 577 063,17 Kčs.
Největším problémem byla údržba kotelen

a zajištění jejich provozu, protože jsou většinou technicky velmi zastaralé. Plynofikace kotelen bude prováděna postupně. Opravy a údržba si vyžádaly celkové částky 2 133 000 Kčs, a toho ve vlastní režii bylo provedeno oprav za 658 000 Kčs.

Nové stavby v Blansku zajišťované Měst NV.

Z předešlých zpráv kroniky vyplývá, že v tomto roce byl dán do provozu Dům služeb nákladem Kčs 890 000 Kčs. V budově Měst NV byla dokončena rekonstrukce obřadní síně. Prostor, ve kterém svatečnice nebo matky s novorozenci očekávají začátek obřadu, byl upraven jako zimní zahrada. Rekonstrukce byla provedena nákladem 164 000 Kčs. Sklady a dílny v Palavě byly postaveny za 209 000 Kčs, generální oprava kina za 3 729 000 Kčs. Dokončení inženýrských sítí a vybudování části retenční nádrže v Palavě si vyžádalo 759 000 Kčs, průtahová komunikace s regulací řeky 4 163 000 Kčs. Na ulicích Žižkově, Hlavličkove, Mareově, B. Němcově, Hladkovského, Dobrovského a některých jiných byly provedeny rekonstrukce a úpravy s penetracemi, na ul. Ladové byla oboustranně rozšířena vozovka a položeny obrubníky. Náklady těchto akcí činily 921 000 Kčs. Upravována byla také silnice od zastávky ČSD Blansko ke mlýnu a od Pekárny do Zborovic, náklad činil 69 000 Kčs. Na 4 300 m² chodníků ve městě byla položena dlažba. Nevypočítávám všechny vzelebovací akce provedené v r. 1968. Byla např. prodloužena síť výbojkového osvětlení, byly rozšířeny plochy výsadby květin, keřů, zeleně. Nejen Měst NV, ale i záводы, různé organizace a samotní občané, se podíleli na zkrášlování našeho města.

Bytová situace ve městě se nerlepšila ani v roce 1968. Počet neuspokojených řadatelů stále přesahuje 1200. To je poměrně velká část obyvatelstva, uvážíme-li, že Blansko má 11 637 srovnatelně hlášených obyvatel a 595 přechodně. Těžká situace byla částečně zaviněna nedostatkem stavebního materiálu a kapacit. Značný podíl při realizování bytové výstavby znovu přebírali jednotlivci, kteří stavěli svépomocí, a organizace. Přesto se mohlo během roku nastěhovat 40 rodin do jednoho ze čtyř věžových domů na Dvorské ul., 46 rodin do domů na ul. Erbenově a 8 rodin do domků na ul. Uborovské. Pro příští rok se připravuje stavba dalších rodinných domků ve Uborovicích, bytové družstvo ČKD zahajuje výstavbu bytových jednotek pod Hřbitovem, bytové družstvo Adast ve Uborovicích.

Kapitola třetí:

Změny v ekonomickém zázemí

Fotochema, národní podnik, cech Blansko.

Výsledky plnění plánu v r. 1968:

Objem výroby ve hmotných jednotkách světlotiskových materiálů (m²) dosáhl v r. 1968 plánem i skutečností 40 mil. Kís a srovnáme-li tento údaj s jednotlivými roky v Blansku (reorganizace), docházíme k tomuto srovnání:

Oproti zahajovacímu roku 1949 je výroba v r. 1968 téměř desetinásobkem, v. 1950 s celoročním provozem

pětinásobkem, r. 1960 dvojnásobkem. Tržby a výrobní činnosti byly v r. 1968 překročeny o 987 000 Kčs na úkor stavu zásob rozpracovanosti, zásob hotových výrobků a neplnění ostatních výnosů, takže celkové výnosy byly překročeny o 455 000 Kčs, hrubý důchod o 365 000 Kčs, hrubá výroba na 1 pracovníka (plnění prod. práce 102,-) činila 488 000 Kčs, mzdy na 1 Kčs výroby zboží (v hal.) vykazovaly 3,76 a plán nákladů na 100 Kčs výkonů byl 85,31, skutečnost 84,27.

Reprografické materiály bude vyrábět sesterský závod v Českém Brodě, kam nechal podnik instalovat z dovozu nový polévací stroj, který byl původně plánován do Blanska. V závodě Český Brod bude podnik výstavbou zajišťovat rozvoj nových reprografických směrů. K tomuto rozhodnutí vedly podnik integrační snahy Blanska o zachování stávající výroby, naproti tomu závodem v Blansku a podnikem byla uzavřena dohoda, že výroba na úrovni r. 1968 bude zachována a do r. 1975 bude provedena modernizace zastaralého zařízení v rámci projektového úkolu s instalací nových strojů pro zlepšení kvality stávajících výrobků. Dohoda zajišťuje i dělbu práce mezi oběma podniky.

V Blansku zaměstnával podnik celkem 81 pracovníků (38 mužů, 43 žen), z toho v cechu 74 pracovníků (35 mužů, 39 žen) a ve výzkumném ústavu 7 pracovníků (3 muže, 4 ženy).

Plánovaný průměrný výdělek v r. 1968 byl 1538,- Kčs, skutečný, včetně podílů za hospodářské výsledky r. 1967 činil 1605 Kčs, tj. 104,4%.

Základními dodavateli surovin byli:
podkladová surovina - Jindř. papírny, Jindřichov

oku. Jumperk a n. p. Ligna, pauso-
 vaní papír a dovoz (Itálie)
 chemikálie - chemické a distribuční podniky v
 Lužemsku, dovoz a KSrajišťovaný
 Chemapolem Praha
 obaly a ostatní - různí dodavatelé v Lužemsku, jako
 např. Beněnské papírny, Jihočeské
 papírny aj.

ČKD Blansko, zřv. Jiřího Dimitrova, n. p. Blansko,
 nositel Řádu práce a Vyznamenání za zásluhy o
 výstavbu - Výpočetní středisko.

Výpočetní středisko ČKD n. p. Blansko v r. 1968 sestá-
 valo jednak ze strojné počítační stanice, která zpracová-
 vala agendy administrativních prací podniků, a
 jednak ze skupiny pracovníků, kteří připravovali pro-
 gramy na využití samočinného počítače. Z důvodů,
 ře místně bylo toto výpočetní středisko ve správné
 budově ČKD a kapacitně stačilo zvládnout jen úko-
 ly pro podnik - nevyžívaly tohoto střediska žádné
 jiné podniky. V r. 1968 mělo výpočetní středisko
 celkem 46 pracovníků, z toho 30 žen.

Okresní stavební podnik pro zemědělskou
 a místní výstavbu a opravy.

V r. 1968 byly v městě Blansku dokončeny tyto
 stavby prováděné OSP:

přístavba prodejny pro potraviny na ul. Rudé
 armády,

sklad stavebnin pro jednotu,
inženýrské síť pro rodinné domky ve Zborovicích,
oplocení a lakovna OSP v areálu Pražské ulice,
řemeslné práce pro družstvo OSP (svěpomocné byty),
rekonstrukce kina v Blansku,
rekonstrukce blanenského rádku,
rodinný domek Reková Blansko,
osm rodinných domků ve Zborovicích,
údržba bytového fondu pro DS Blansko,
rekonstrukce budovy pro okr. hygienika na
Mlýnské ulici,
nadstavba rodinného domku Skoupný Blansko,
nadstavba rodinného domku Čopák Blansko,
a další práce pro soukromníky a veřejný sektor
v nejmenovité údržbě a řemeslné dodávky pro svě-
pomocnou výstavbu, které nejsou specificky sledo-
vány. Celková hodnota staveb dokončených v roce
1968 činila 8 137 000 Kčs.

Průměrný stav pracovníků OSP byl 684, z toho
výrobních zaměstnanců 433. Touto náplní zabez-
pečoval podnik celospolečenské potřeby v celém
okrese. Organizace podniku byla vybudována tak,
aby plnila tento hlavní úkol, proto nelze udát
průměrný počet zaměstnanců pracujících jenom
v městě Blansku.

Pokud se týká materiálových potíží, které měl
podnik v uplynulých letech, těch nebylo, neboť
v r. 1968 nastaly materiálové potíže již v základ-
ních stavebních materiálech jako jsou např.
cihly (příděl byl o $\frac{1}{3}$ nižší než v r. 1967.

Okresní průmyslový podnik.

V rámci OPP pracovaly v městě Blansku tyto provozovny: radiotelevizní služba, elektroopravna, opravna chladniček a autoopravna.

Další provozovny produkovaly hotové výrobky: lisovna (naběračky moučné a obilné, děrování plechů), kovovýroba (kovové hračky), stolárna a čalounictví (dřevěný a čalouněný nábytek), sklenářství/zrcadlové podnosy a koupelnové galérie). Výrobky byly určeny jen pro šumavský trh a jejich prodejem se zabývala mj. podniková prodejna. Tržby od obyvatelstva činily 2 856 000 Kčs. Z celkového počtu řemeslníků pracovalo v blanenskýh provozovnách 191 osob, z toho 80 žen.

Jihomoravské pekárny, n.p. Blno, řávod 3 Blansko.

V r. 1968 došlo v blanenské pekárně k několika výrazným změnám ve strojovém zařízení řávodu. V měsíci lednu-květnu byla provedena výměna průběžné pásové pece typu APP 32 na pečení běžného pečiva, za dokonalejší pec šíře řády APP 34. V období od února do srpna byla provedena rekonstrukce pečivové linky. Do linky byl vřazen rohlíkový stroj typu „Trovnal“ a od měsíce srpna zahájena výroba rohlíků, namísto dříve vyráběných vařených housek.

Konečně v měsíci září bylo instalováno na pekár-
ně speciální zařízení na chlebové těsto.

V r. 1968 bylo v pekárně zaměstnáno 345 pra-
covníků, z toho 224 žen, průměrná měda na jedno-
ho pracovníka činila 171 Kčs.

Výrobky byly z pekárny rozváženy do nejbližej-
ších míst okresu asi 13 vozů, z nichž 2 rozvážely
přímo na linkách Blanska, ostatní na linkách
v těchto směrech: Lysice, Lomnice, Adamov, Sloup,
Těbov, Ráječ, Lipovec, Kunštát, Benešov, Olesnice a
Valchov.

V 4. čtvrtletí byla zavedena výroba následov-
jících druhů nových pekařských výrobků - chléb
podmáslový, moravský, mléčné pečivo, svatební
vdolečky.

Požadavky spotřebitelů byly po celý rok pl-
ně vykrýty, dokonce i v srpnových dnech, kdy ob-
jednávky byly velmi vysoké, zejména u chleba,
i když vzhledem k výrobě nepřipravenosti byly
např. objednávky 21. srpna vykrývány do ve-
černích hodin. Rozvoz se prováděl tím způso-
bem, že byly všechny prodejny požalohovány chlé-
bem a pečivem a v průběhu dne se rozvářelo del-
ší množství do vykrýtlí objednávek, případně
přioobjednávek. Zásobování v dalších dnech by-
lo již plynulé.

Grafia, n. p. Bino, provozovna 07 Blansko.

V průběhu roku nedošlo v provozu tiskárny
ke žádné změně ve strojním vybavení. Pracovalo

se na strojích staršího typu, poněvadž provozována byla v asanaci a s vybavením novějším strojovým zařízení se počítalo až do nové tiskárny, jejíž postavení bylo v plánu, ale v r. 1968 nebylo stále rozhodnuto, kdy se stavět bude.

Úroveň pracovníků, ani průměrný výdělek se ve srovnání s r. 1967 nezměnil.

Provoz zhotovoval hospodářsko úřední tiskopisy pro celý okres, brožury menšího rozsahu a nákladu a soukromospolečenské tiskopisy.

Politické události roku 1968 nijak nenarušily chod provozu. Projevil se sice nepatrný úbytek pracovní doby v důsledku vlakového spojení i v důsledku celostátně vyhlášených akcí. Vlivem politických akcí byly v podniku navíc zhotoveny tiskopisy objednané DV KSČ a ONV. Jinak po celou dobu srpnových a prosinových událostí nebyly tištěny žádné tiskopisy soukromého charakteru mimo parte, pozvánky a snubenky.

Č. státní automobilová doprava, n. p. Brno,
dopravní závod 601 Blansko.

Mimo stávajících linek byly zapojeny na dopravu ČSAD obce Hořice - Blansko, byla zavedena místní doprava v Adamově, nová linka Jedovnice - Ostrov a nedělní linka na Boskovice. Denní průměr cestujících činil 24 485 osob. Závod disponoval 62 autobusy a 18 přívěsy, přičemž autobusy ujely 2 892 157 km a přívěsy 209 401 km. Svými autobusy obsadil podnik 52 zahraničních

ražerdů na trasách Maďarsko - Jugoslavie - Rumunsko - Bulharsko. V závodě pracovalo celkem 244 zaměstnanců.

Nákladní dopravu obstarávalo 61 vozidel a 17 přívěsů a návěsů. Nákladní vozidla ujela 1 864 641 km a návěsy i přívěsy 819 635 km.

Průměrné mrdy zaměstnanců činily 1971 Kčs.

Pokud se týká nehodovosti, z řad řidičů ČSAD Blansko bylo zaviněno 7 nehod. Bez nehody ujelo 500 000 km šest řidičů autobusů, 1 nákladní řidič a 750 000 km dva řidiči autobusů.

Čs. státní doprava, železniční stanice Blansko.

Podle projektu, který byl vypracován v r. 1965, mělo dojít v r. 1968 k výstavbě nové stanice včetně úpravy kolejiště. K zahájení stavby v tomto roce nedošlo a celá přestavba byla odložena na neurčitou dobu.

Za rok projelo stanicí 7 200 rychlíků, 8704 osobních a 10 544 nákladních vlaků. Průměrná denní nákladka a vykládka činila 48 vozových jednotek a počet vydaných dělnických týdenních jízdenek ve stanici za rok byl 5 920.

Čedok, čs. dopravní kancelář, pobočka Blansko.

Cestovní kancelář organizovala pro zákazníky lužemské a zahraniční rážerdy, za něž celkově utržila 3 142 000 Kčs. Služeb Čedoku využilo

celkem 24 713 osob. Z tohoto počtu odcestovalo do NDR 989 osob, MLR 891, PLR 927, Jugoslavie 339, RSR 168, SSSR 49, BLR 337, Rakouska 262, Francie 25, NSR 62, Itálie 23, Anglie 3, Švédsko 2, Holandska 4, Belgie 2, Egypta 3, Švýcarska 2, Tunisu 2, Řecka 2 a do Alžírů 1 osoba.

Autokarových zájezdů do všech míst v ČSSR vypravila pobočka celkem 136 s počtem 5 550 účastníků. Pro ostatní turisty - jednotlivce i kolektivy - zajišťoval Čedok jednodenní ubytování i delší, týdenní a čtrnáctidenní pobyty v rekreačních oblastech v ČSSR. (Všechna uvedená čísla u činnosti blanenského Čedoku platí pro celý okres).

Státní spořitelna v Blansku.

Při přehledu činnosti Státní spořitelny v Blansku za r. 1968 je nutno uvést, že následující údaje nejdávají jen o občanech města Blanska, protože v obvodu blanenské spořitelny jsou i okolní obce a dále si zde své finanční záležitosti v některých případech vyřizovali i občané ze vzdálenějších míst okresu, kteří nechtěli použít služeb ústavů ve svém bydlišti.

Peníze si ve spořitelně uložilo 50 684 vkladatelů, a k 31. 12. 1968 bylo vedeno 16 705 vkladových účtů. Během roku 1968 bylo uloženo 35 540 000 Kčs a vkladatelé riskali za tento rok na výhrách na výherní vkladní knížky 5 25 061 Kčs. Výhry na losy ČSLD dosáhly výše 310 590 Kčs. Během roku bylo poskytnuto 7 192 nových půjček a celkem na půjčkách vyplaceno 30 890 000 Kčs. Svě vklady vinkulovalo v tomto roce

také 183 nových žadatelů o auta. Během roku bylo přiděleno 105 nových vozů, 19 žadatelů své vinkulace zrušilo. Ke konci roku bylo ve spořitelně vydáno 375 potvrzenek o vinkulaci vkladu pro Motosechnu.

Z historie blanenské pošty.

V r. 1913 rozeslalo c. k. poštovní a telegrafní ředitelství v Brně všem poštovním úřadům na Moravě žádost o vypsání dějin poštovního úřadu. Tehdejší c. k. poštovní a telegrafní úřad v Blansku poslal na žádost následující odpověď, kterou uvádíme v příkladu:

Poštovní úřad v Blansku byl zřízen dřívě po otevření železniční trati Brno - Praha, a to v r. 1849.

Předtím byla pošta odnášena z Brna poslem z Blanska, který ji roznosil. V roce zřízení pošty měla obec Blansko 210 domů a 1508 obyvatel, v r. 1860 měla 1640 obyvatel, v r. 1890 2667 a v r. 1900 3141 obyvatel.

V letech 1860 - 90 byla zde telegrafní stanice, v r. 1904 bylo povoleno řídit pro rozšíření železářských podniků a strojírenského průmyslu telefonní ústřednu. Spojení poštovního úřadu s železniční stanicí v Blansku udržoval posel. Vedením pošty byli pověřeni soukromníci Holaj, Lang a Lichtenstern a od r. 1876 poštmistr Frant. Tesar. Poštovní manipulaci obstarávala od zřízení úřadu až do r. 1890 jedna síla, od r. 1890 dvě síly, od r. 1896 tři a v letech 1901 - 16 čtyři úřednické síly.

Poštovní úřad měl v r. 1901 86 872 „pracovních

jednotek", v r. 1904	106 624	" pracovních jednotek,"
v r. 1907	133 618	" "
v r. 1910	155 046	" "
v r. 1913	171 834	" "

Dotazník zodpověděl první pošmistu Frant. Tesař, který již tehdy byl v pensii. Záležitost vyřizoval Dvořáček, správce pošty (Posta administrator).

Prohlédli jsme také nejstarší statusovou knihu moravských pošt. V ní je uvedeno, že v r. 1849 byla v Blansku zřízena sběrna dopisů, tedy nikoli ještě poštovní úřad. Ten se dá předpokládat k roku 1876, kdy byl jmenován první pošmistu. Tato sběrna byla v r. 1849 umístěna v řezbářské kovárně knížete Salma. Prvním jejím správcem byl jmenován Fabián Mokry, který v r. 1849 složil přísahu a byla s ním uzavřena služební smlouva. Jeho plat byl následující: 30 rlatých a 20 rlatých paušálu, 10% z poštovního (porta) nad 300 zl. ročně a 5% z ročního poštovního. Trovnáním jsme zjistili, že těch 30 a 20 rlatých bylo za rok; práce se správou sběrny asi nebyla veliká, neboť poštovní posel k nádraží měl ročního příjmu 50 zl. a ještě v r. 1849 mu byl zvýšen na 80 zl. Prvního správce blanenské dopisní sběrny tedy Frant. Tesař vynechal, patrně si ho již nepamatoval.

V r. 1968 se počet telefonních stanic zvýšil na 1260. 62 raměstnanců (z toho 53 žen) doručí denně 2 430 deníků a 983 časopisů. Průměrná měsíční mrda se v tomto roce vedla na 1513 Kčs.

A ještě několik čísel vyjádřených korunami: ve sdruženém inkasu vybrali poštovní raměstnanci 6 480 000 Kčs, sázenek Sportky a Turky bylo

převrato 112 400. 550 000 Kčs bylo vyplaceno na výhrách.

Jednotné zemědělské družstvo.

Na úseku finančním skončilo hospodaření družstva úspěšně. Na plánovanou jednotku Kčs 14,- bylo vyplaceno 16 Kčs. V rostlinné výrobě dosáhla sklizeň rna zatím nejvyššího množství 2 982 q. Plánovaný výnos byl 2 216 q. Také sklizeň řepy a brambor byla dobrá, takže dodávky byly splněny a překročeny. Přes tyto velmi dobré výsledky vykazovala však rostlinná výroba ztrátu asi 268 000 Kčs, která byla kryta ze riskových provozů, ráhradnictví a dopravy. Vysoká nákladovost je způsobena velkou roztržitostí jednotlivých honů a parcel, takže nelze dobře využít sklízecích strojů. Přestože obě ráhradnictví byla ve své činnosti narušována stavbou dálkové silnice a přípravou na asanaci, vykazovala zisk 237 000 Kčs a překročila plánovanou ztrátu o 242 000 Kčs. V živočišné výrobě bylo započato s likvidací chovu dojníc, aby mohly být asanovány provozní budovy družstva. Plemenné dojnice byly převedeny mimo okres, na Slovensko. Pracovníci likvidované výroby začali pracovat v ráhradnictví. Nebyla splněna výroba mléka a produkce líně, naopak výrobní úkoly v hovčím masě, vepřovém masě, v produkci slat a ve výrobě ovčích vlny byly překročeny. Konečný zisk činil asi 81 000 Kčs.

Kapitola čtvrtá:

Školství tradiční a nové

Jak proběhl školní rok 1968-69 na základních devítiletých školách v našem městě?

2. září usedlo poprvé do školních lavic 155 prvňáčků. 52 dětí (z toho 17 děvčátek) začalo svůj školní léta v ZDŠ na Dvorské ul., 59 dětí (z toho 25 děvčat) v ZDŠ na Marekově ul., 20 (z toho 8 děvčat) v ZDŠ na Erbenově ul., 29 (z toho 9 děvčat) v ZDŠ na Leninově ulici.

Povinnou školní docházkou skončilo 308 žáků (151 dívek). Do tohoto počtu jsou zahrnuti i žáci z okolních vesnic, kteří v Blansku navštěvují 6.-9. postupný ročník. Nejvyšší počet žáků odešel do učebního poměru - 177, 98 žáků se rozhodlo studovat na středních školách, 33 žáků nastoupilo přímo do zaměstnání. Zajímavé je sledovat poměry chlapců a děvčat 9. tříd při jejich rozhodování: „Co dál?“ Na studie odchází téměř $\frac{2}{3}$ dívek (celkem 60), do učebního poměru mnohem více chlapců (116), přímo do zaměstnání 16 děvčat z celkového počtu 33 žáků.

Obě nejstarší školní budovy ZDŠ na Marekově a Leninově ulici si vyžádaly vysoké částky z rozpočtu MěstNV. Elektrické osvětlení ZDŠ na Leninově ulici neodpovídalo zdravotním požadavkům. V každé třídě byla doud pouze tři osvětlovací

tělesa. Nebyla zaručena ani bezpečnost, docházelo k neustálým haváriím, učitelé nemohli plně využívat audiovizuálních pomůcek. Generální rekonstrukce elektrického osvětlení si vyžádala náklad asi 200 000 Kčs. Práce prováděly Elektromontážní závody z Brna.

Pro ZDŠ na Mareově ul. byl vypracován projekt na rekonstrukci ústředního topení v částce 1 600 000 Kčs. Z toho největší část je věnována na stavbu nové kotelny s plynovým vytápěním, která musí být postavena mimo obyvanou budovu.

Do akce za zvelebení školního prostředí se zapojilo také SRPŠ. V ZDŠ na Dvorské ul. pokračovali rodiče v završování školního hřiště. SRPŠ na Mareově ul. pomáhalo při pracích na rekonstrukci ústředního topení, na ul. Leninově byla obnovována 60m běžecká dráha.

Sportovními úspěchy se ve škol. roce 1968-69 mohla pochlubit především ZDŠ na Leninově ul. V okresním kole Běhu Mladé fronty získali žáci 3. místo. Žákyně Váchalová zaběhla 300m za 1min., 11,2 v.s., Levčíková 500m za 1:31,8 min., Bránda 800m za 2:48 min. Družstvo dívek získalo 1. místo v lehkooatletické lize žactva a družstvo chlapců 1. místo v okresním kole sportovní gymnastiky.

Změny v učitelstvě sborech.

Na ZDŠ Dvorská odešla do důchodu s. Emilie Ůberallová, s. Jaroslava Hušková rozváděla pracovní poměr, s. Michal Král odešel do ODPM, nově nastoupila s. Marie Coufalová.

Ze ZDŠ na Mareově ul. odešla do důchodu

s. Jarmila Grimová a místo ní nastoupila s. Naděžda Biličková.

S. Matylda Lvobodová odešla do důchodu ze ZDŠ na Leninově ulici. Početně slabší mužskou část sboru posílil s. Rostislav Vermourek. Ve věku 69 let zemřel školník Viktor Vykydal. Na škole působil plných 20 let. Funkci školníka převzala jeho manželka Emilie Vykydalová.

SVVŠ

Nejdříve strohá čísla. Do prvního ročníku bylo přijato 108 žáků, z toho 74 dívek. Maturitu složilo 79 žáků, z toho 64 dívek. Polovina žáků byla přijata na vysoké školy (39, z toho 24 dívek), do zkráceného učebního poměru na 1½ roku nastoupilo 9 žáků (3 dívky), přímo do zaměstnání odešla ¼ žáků (19 dívek).

Majáles 1968 patřil mezi úspěšné akce roku. Zorganizovali jej žáci a učitelé SVVŠ spolu s učilišti ČKD a Melvy. Majálesové neděle se však v hojném počtu zúčastnili i žáci ZDŠ. Ti nejmenší šli v průvodu jako kuchařky, květinčky a broučci, ostatní podíílili své veselí hlavněmu motu průvodu: „Od roboty ke svobodě“. Zvláště alegorické vozy vtipně představovaly jednotlivá období vývoje české společnosti. Průvod končil na hřišti Spartaku ČKD, kde žáci SVVŠ předvedli zdařilé pásmo. Zájem nejmenších účastníků se soustředil na bohatý lunapark. Den studentů a učňů skončil majálesovou veselnicí v Dělnickém domě.

Učiliště Mebry

oslavilo v tomto roce 20. výročí svého vzniku. Oslavám patřil především 12. říjen, den slavnostního otevření budovy nového učiliště. Vyurijme tohoto okamžiku a podívejme se trochu naspět do historie.

V r. 1911 byla v Blansku zřízena malá dílna na výrobu měřicích přístrojů, předchůdce dnešního závodu Mebry. Pracovali v ní tři dělníci a dva učni. Kolem r. 1920 měla ne už dílna, ale malá továrna, 120 zaměstnanců a 15 učňů. Plánovitý výcvik, odborné školení učňů neexistovalo ovšem ani v pozdějších letech, kdy učni nejsou povinni vykonávat práce, které nesouvisí s výrobou a učebním oborem.

Teprve r. 1948 zajistilo vedení podniku skupinovou výuku a do prvního ročníku učebního poměru nastoupilo 30 žáků. Později byli učni rozděleni do skupin podle jednotlivých oborů. Se vznikem státních pracovních záloh dochází k osamostatnění teoretické výuky, do té doby v jednom místě společně pro všechny učně. Učiliště Mebry se stává jedním z nejvyhledávanějších v celém okrese. Počet učňů vzrůstá, ale chybí učebny, přestavě Měst NV pro ně zajistil část budovy na Leninově ulici. Bylo zahájeno vyučování na 2 směny. Učilo se v místnostech OV Svazarmu na Berruňově ulici, v jednom období dokonce v budově ZK Mebry a v Cionýrském domě.

V r. 1965 byla konečně zahájena výstavba nového učiliště. Během dvou let a tří měsíců, v lednu 1968, byl ve škole a ve větší části dílen zahájen provoz. Výstavba si vyžádala značné

úsilí a obětavost pracovníků učiliště, rodičů učňů a v nemalé míře učňů samotných. Na stavbě pracovalo neustále deset pomocných sil - brigádníků.

Hodnota nové budovy učiliště pro závod a především pro učně se dá těžko vyjádřit čísly. Na závěr tedy můžeme říci, že z hlediska architektonického riskalo naše město pěkný a moderní objekt.

Mimoškolní dětské organizace.

Rok 1968 znamenal rozpad pionýrské organizace. Činnost jí střežovala malá materielní podpora, formalismus a nedostatek vedoucích, kteří by měli zájem o dětskou organizaci. Hlavním důvodem však byly hrozící kontrarevoluční síly, které se zvláště soustředily na mládež a její organizace.

Rozpadem PO však trpěly především děti. Jen velmi malá část byla organizována, ostatní byly ponechány samy sobě, ať se baví jak umí. Na jaře začal pracovat v Blansku Junák. Pro pravidelný výjevik ke složení nováčkovské zkoušky v této organizaci se rozhodlo asi 200 dětí ve věku od 8 do 15 let.

Vedoucí organizovali pro děti několikadenní tábory v přírodě. Štampy, koslíky, sekery si děti pořizovaly samy buďto z příspěvků rodičů, nebo sběrem surovin a výstřekem z brigád. Na podzim měli Junáci odpracováno 300 hodin při podzimních pracích a na úpravě města. Počítá se s klubovními mistrovstvími.

V rámci oslav 50. výročí založení republiky složil pionýr 30 Junáků svůj slib: „Slibuji na svou

čest, jak dovedu nejlépe, milovat vlast svou, Československou socialistickou republiku, a sloužit jí věrně v každé době."

Zdravotní stav školní mládeže.

Zdraví mládeže je v neustálé lékařské péči od narození až po opuštění školy. Socialistický stát poskytuje takové síly a prostředky, o jakých se předchozím generacím ani nesnilo. Přesto však vznikají zárodky vad dětského organismu, které jsou podporovány mnohdy našimi výrobními nedostatky, např. nevhodným nábytkem nebo zdravotně závadnou obuví. Proto se mezi dětmi objevuje poměrně vysoké procento ortopedických vad, každé čtvrté dítě má vadné dráčení těla. Inepokojivě přibývá i dětských neuróz. Jejich počet zvyšuje nedostatek spánku. Hlavní příčinou je, řel, televize, která navíc vzrušováním dítěte před spáním kvalitu spánku zhoršuje, takže krajně nervová soustava dítěte nemá možnost se rekreovat. Velký vliv má také rodinné prostředí. Situace neurotických dětí na školách:

ZDŠ Leninova ul.	2,83%
ZDŠ Marekova ul.	1, - %
ZDŠ Erbenova ul.	1,53%
ZDŠ Dvořská ul.	1,5%

V letošním školním roce navrhly lékařky 18 žáků na změněnou pracovní schopnost a 3 případy jako invalidní. Tito žáci jsou ve volbě povolání preferováni na přiměřené obory.

Kapitola pátá:

Konečně poliklinika

12. dubna byla slavnostně otevřena nová poliklinika za přítomnosti vedoucího zdravotnického odboru KNV, ředitele KÚNZ, šéflékaře Dětské nemocnice v Brně, vedoucího tajemníka DVKSC, vrácného hosta ať se Santiago de Chile, paní Iny Martiner a mnoha dalších z celého jihomoravského kraje.

V přízemí budovy jsou umístěny ordinace obvodních lékařů, interní oddělení, diabetická a reumatologická poradna, dorostové a tělovýchovné oddělení, lékárna a centrální kartsotéka. V prvním poschodí je oddělení chirurgické, ortopedické, psychiatrické a neurologické. Druhé poschodí je věnováno kožnímu, očnímu, ušnímu, krčnímu a gynekologickému oddělení. Je zde také umístěn centrální rentgen a centrální laboratoř. Zubní oddělení je v poschodí třetím, ve čtvrtém jsou jednotlivé kanceláře. V samostatné přízemní budově ordinují dětské lékaři. Plicní oddělení zůstává ve staré budově, dokud pro ně nebude postaven nový pavilon.

Větší rozsah prací, než byl původně smluvně domluven způsobil, že budova nebyla předána už v části minulého roku. Byla postavena nákladem asi 12 mil. Kčs, z toho na vnitřní vybavení bylo věnováno asi 4 mil. Kčs. Projekt - sankou nového zdravotnického zařízení byla

ing. arch. Libuše Kopřivíková, která pracuje v
brněnském atelieru ing. arch. Miroslava Spurného,
hlavního projektanta Fakultní nemocnice v Brně.
Pěkným a účelným nábytkem ji vybavili stolaři z
Vysokan.

Kapitola šestá:

Lepší podmínky kultury

Kulturní život v Blansku riskal především po stránce materiální. V červnu byl otevřen přestavěný Dělnický dům, v listopadu začalo promítat nové panoramatické kino. Obě budovy na Hybešově ulici vytvořily důstojný kulturní areál se všestrannými možnostmi využití.

Budova ZK ROH ČKD má za sebou historii, která je spjata s dějinami dělnického hnutí na Blanensku. Na počátku r. 1905 shromáždil kolem sebe Josef Hybeš skupinu 11 lidí, kteří vytvořili přípravný výbor spolku Dělnický dům v Blansku. Úkolem spolku bylo vybudovat vlastní Dělnický dům. Ustavující valná hromada se konala 1. září 1905 za přítomnosti 55 členů, první spolkovou místností se stal tehdejší Kalův hostinec pronajatý hostinskému Keprlovi (dnešní restaurace Dělnický dům).

Později došlo k vykoupení hostince pro potřeby spolku a uvažovalo se o stavbě.

Člán mezi prostými lidmi byl velký, chyběly však peníze. Základní majetek spolku tvořilo pouhých 88 K. Proto byly vydány bločky a pohlednice, které se rozprodávaly, někteří členové obětovali i své úspory, ale stejně musila být riskána půjčka.

Uveřejněný návrh byl schválen na jaře r. 1908 a po delším jednání byla stavba zadána staviteli Matulovi. Dnešní sál č. 3 s příslušenstvím byl dokončen za tři a půl měsíce a slavnostně otevřen 22. listopadu 1908. Byla to tehdy pro dělnictvo z Blanska a okolí významná událost a velká slavnost. Zúčastnil se jí i Josef Hybeš.

Dělnický dům prodělával pak dlouhý a složitý vývoj. Spolek byl zrušen až koncem r. 1952 a jeho majetek předán n. p. ČKD Blansko. Zde se 24/11 1953 konala první konference závodního klubu ČKD, který má od té doby v budově své sídlo. První výbor ZK neměl lehkou úlohu. Téměř všechny prostory potřebovaly naléhavou opravu. Vracčáček se věnovalo více času brigádám, než rozvoji kulturní a společenské činnosti.

Poslední přestavba, dokončená v červnu t. dala Dělnickému domu úplně novou tvář. Autorem návrhu byl ing. arch. Miv. Brabec. Prostorové rozplylové prostory a schodiště jsou obloženy mramorem. Tvoří vstup do nových klubových místností. Velký sál zůstává nezměněn prostorově, ale jeho kapacitu podstatně zvýšil dostatek oddechových ploch ve druhém a třetím patře, i šatny a společenská zařízení v přízemí.

60. výročí otevření Dělnického domu a 15. výročí závodního klubu bylo vzpomenuáno na

slavnostním shromáždění, které se konalo v sobotu 23. listopadu.

Chtěla bych se ještě zmínit o činnosti Klubu mladých při ZK ČKD, která vznikla z býv. Besedy mladých. Skupinka chlapců a děvčát rozhodně nechálela. Nepřeháneli s pořadavky: „My chceme, abyste nás bavili,“ ale bavili se sami. Jejich činnost byla různorodá. Na jaře uspořádali sportovní akci 11. stokilometrový pochod za 24 hodin. Ti, kteří mají smysl pro recesi, si přišli na své při Trakařových rávodech v dubnu. Kromě různých besed, beatových koncertů se scházeli v létě na Hlovrech pod lipami. Utráři račali s filmovými středami, věnovanými italské kinematografii. Začátek byl slibný, pozdější výběr podléhal náhodě. Zájemci o poezii připravili pásmo z méně známé tvorby J. Tuheho a J. Plítra. Nerapomněli ani na nejmenší a vytvořili nový rájmový dětský kolektiv Klubko, pro školáky od 9 do 14 let. Připravili pro ně plán činnosti - soutěže, výlety, karneval.

ZK Mebra

připravil již IX. cyklus Blanenskéé kulturní zimy s tímto programem:

říjen	Slavnostní koncert k 50. výročí založení ČSSR, účinkovala Moravská filharmonie,
listopad	Divadlo bratří Meštíků - Smrt presidenta od P. Lošára
prosinec	Věčer komorní hudby - účinkoval orchestr Boh. Martinů

leden	Divadelní hra v provedení ZK Mebra,
únor	Hlavnostní pěvecký koncert paní Milady Munilové na kavár jejího aktivního uměleckého působení,
březen	Mare Camoretti: Anna, pohled v rodině - v provedení Městských diva- del pražských,
duben	Pěvecký koncert Brněnských madriga- listů (vystupovali Hlášti madrigalisté),
květen	Činohra v provedení Horáckého divadla

70mm kino v Blansku

Vr. 1968 bylo tomu právě 50 let, od chvíle, kdy zača-
lo první blanenské kino promítat. Během této do-
by bylo několikrát přestavováno a renovováno.
Poslední přestavba, trvajíc něco přes rok, byla
ukončena v listopadu. Do provozu bylo dáno
moderní panoramatické kino s nově řešenými
a upravenými interiéry. Hlavnostního zahájení
8. listopadu se zúčastnili všichni, kteří se o bla-
něnské kino zasloužili a čestní hosté: Helena
Kružíková, členka Státního divadla v Brně,
přednesla Kunderovu práci o velkém herci fil-
mového plátna, Ch. Chaplinovi. Historii kina a
poděkování všem, kteří se o přestavbu zaslou-
žili, hlumčil předseda Měst. NV. Josef Kovařík.
Pionýři potom předali hostům upomínkové
pohárky s emblémem a začalo promítání
70mm filmu Černý tulipán.

Adaptace si vyřádala asi 4 mil. Kčs, ovšem
tréba za rok 1968, přestože nové kino zahájilo až

v listopadu, byla překročena asi o 668 000 Kčs. Na pohodlných sedadlech může sledovat film 840 diváků. Rozměry panoramatického plátna jsou 15,20 m a 6,80 m. Promítá se na moderních přístrojích Meopta 70 UM, na nichž je uvádět klasické, širokouhlé a panoramatické filmy. Zvuk je plastický, reprodukováný šesti kanály. Specialitou kina je moderně vybavená kavárna, sloužící výhradně návštěvníkům.

Interiér je dílem arch. Dřeva a žehla, práce provádělo dřevstvo Fotografia rovněž a žehla, budovu postavil OSP Blansko.

Kapitola sedmá:

Lidé a život

Začátkem března uspořádal ZK Mebra koncert paní Milady Musilové, zastoužilí umělkyně, sólistky Národního divadla v Praze, blanenské rodáčky.

Rozruch mezi blanenskými příznivci sportu způsobil odchod Věry Bušové a řad aktivních sportovců. Svými výkony v lyžování v přespolním běhu a na středních tratích se rapsala do listiny rekordmanů. Posledním velkým závodem byl pro ni běh l' Humanité a závody v Lofii. Na začátku roku se zdálo, že má cestu do Mexika otevřenou. Její čas na 800 m jí dával naději a navíc se očekávalo zlepšení o nějakou tu desetinku. Ale chřipka a později angína narušily přípravu a plány

se rozplynuly. Předčasně opustila závodní kolbiště.

Mezi nejlepší jezdce motokár v naší republice patří Petr Pebrášek, třicetiletý mechanikář IZD Blansko. V dřívějších letech hrával závodně stolní tenis za Lokomotivu Brno. Když přijal zaměstnání v zemědělství, začal jezdit na motokárách. Čtyřikrát už stál na nejvyšších stupních vítězů v krajských soutěžích. Zvítězil také ve třech mezinárodních soutěžích v České Kamenici a v Rakousku. Letos poprvé po pěti letech neobhájil své vítězství v kraji.

Oddíl kopané Spartaku ČKD oslavil v tomto roce 15. výročí svého založení. Členové oddílu uspořádali celou řadu kulturních a sportovních akcí, rusně historie 15 let vzpomněli ve vydané propagační brožúře. V únoru a březnu uspořádali zimní turnaj v kopané, v květnu zářkovský turnaj, porvali na své hřiště puvoligové mužstvo Spartaku Škoda Plzeň. Na červen připravili krajský a celostátní přebor odborných učilišť ministersstva těžkého průmyslu.

Během roku byly v blanenském závodě Kamena provedeny tyto sochařské práce:

1. Plastika s názvem Pronik koule z travertinu, autorem je Vl. Gajda z Ostravy a dílo také rustalo v Ostravě.
2. Plastika s názvem Partizáni - trojsoň z travertinu, autorem je Miloš Žel z Prahy, své místo dostala v Morávce na okrese Frydek.
3. Plastika s názvem Císař z pískovce od Petroše z Prahy, umístěna v Meziboří u Litvínova.
4. Památník Joachima Baranda ze světlé žuly,

- J. Dobrovolný z Kunratic u Prahy. Je osazen ve Skryji u Rakovníka.
5. Plastika ze žuly od V. Gajdy - umístěna v Ostravě - Porubě.
 6. Provedení surrealistické hlavy z hadu, autorem je Lad. Martinek z Brna. Dílo je určeno pro Městskou galerii Brno.
 7. Plastika s názvem Trojčenský z travertinu. Autorem je J. Špaček z Prahy, umístěna je v sídlišti v Kuřimi.
 8. Plastika s názvem Květ z rumunského mramoru. Autor J. Bartoš ji vytvořil pro Polabiny v Pardubicích.

Koncem října rozvířila hladinu veřejného mínění v Blansku neobvykle tragická událost. Při výkonu služby byl zastřelen příslušník SNB prap. Alfons Lakota. Taneční zábavy v Petrovicích se zúčastnili dva vojáci, kteří se zbraněmi opustili státní službu. V silně podnapilém stavu (v krvi měl 3,6 promile alkoholu) jeden z nich bezdůvodně postřelil dívku a chlapce, který ji doprovázel. Na útěku potom zastřelil prap. Lakotu, jedoucího na motocyklu. Přesto byl dopaden a souzen vojenským soudem. Vrah byl odsouzen k 15 letům odnětí svobody nepodmíněně, jeho společník k 30 měsícům nepodmíněně.

Kapitola osmá:

... a závěrečné slovo nakonec

Jako nová kronikářka předkládám svůj nepřelíš rozsáhlý životopis.

Jmenuji se Jitka Taussiková, narodila jsem se ve Velké Bíteši 11. října 1942. Povinnou školní docházku jsem ukončila v r. 1956 v Moravském Berouně. Byla jsem přijata na jedenáctiletou střední školu v Bruntále, kde jsem v r. 1959 slo-
žila maturitní zkoušky. Studie na filosofické fakultě Palackého university v Olomouci jsem skončila v r. 1966 a od téhož roku jsem zaměstnána jako učitelka na ZDŠ v Blansku na Marxově ulici.

